

**O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY TA’LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI
QO‘QON DAVLAT UNIVERSITETI**

“TASDIQLAYMAN”

Qo‘qon davlat universiteti

rektori D.Sh. Xodjayeva

29-avgust 2025 yil

KONSTRUKTIV GEOGRAFIYA
fanining o‘quv dasturi

FANINING O ‘QUV DASTURI

Bilim sohasi:	500 000 - Tabiiy fanlar, matematika va statistika
Ta’lim sohasi:	530000 - Fizika va tabiiy fanlar
Ta’lim yo‘nalishi:	70530203 – Aniq va tabiiy fanlarni o‘qitish metodikasi (geografiya)

Fan/mavzu kodi KG2205		O ‘quv yili 2025-2026	Semestr 3	Kreditlar 5	
Fan/mavzu turi Tanlov		Ta ‘lim tili O ‘zbek		Haftadagi dars soatlari 4	
1.	Fanning nomi		Auditoriya mashg‘ulotlari (soat)	Mustaqil ta‘lim (soat)	Jami yuklama (soat)
	Konstruktiv geografiya		60	90	150
2.	I. Fanning mazmuni Fanni o‘qitishdan maqsad - bo‘lajak magistrlarda konstruktiv geografiya, fanning asosi va tushunchalari, konstruktiv geografiyaning nazariy va metodologik asoslari, tadqiqot usullari, dinamikasi haqidagi bilim, ko‘nikma va malakalarni shakllantirishdir. Fanning vazifasi – tabiiy va iqtisodiy geografiyaning konstruktiv yo‘nalishlari rivojlanishining o‘ziga xos xususiyatlari to‘g‘risidagi bilimlarga ega bo‘lish, sayyoraviy, mintaqaviy va mahalliy geografik muammolarni tahlil qilish va tasnif qilish, O‘zbekistonda mavjud bo‘lgan tabiiy, iqtisodiy va ijtimoiy muammolarni aniqlash, tahlil qilish, guruhlashtirish va amaliy xulosalar chiqarish va bu xulosalardan amaliy konstruktiv maqsadlarda foydalana olish haqidagi tushunchalarni va bilimlarni berishdan iborat. Fanning yetakchi TOP-300 xalqaro universitetlari dasturi asosida tayyorlanganligi: Konstruktiv geografiya fan dasturi dunyoning yetakchi oliy ta‘lim muassasalaridan biri bo‘lgan Moskva davlat universiteti (Rossiya)ning “Экологические проблемы мирового хозяйства” fani o‘quv dasturlari asosida takomillashtirilgan. Mazkur universitet QS World University Rankings 2025 reytingida 105-o‘rinni egallagan bo‘lib, geografiya yo‘nalishi bo‘yicha boy ilmiy-uslubiy tajribaga ega. Dasturda quyidagi asosiy jihatlar inobatga olingan: Nazariy va amaliy yondashuv uyg‘unligi – konstruktiv geografiya fanida nazariy bilimlar (tabiiy-geografik, ijtimoiy-iqtisodiy va ekologik jarayonlarni tahlil qilish orqali hududiy rejalashtirish,) amaliy ko‘nikmalar (geografik tahlil usullari, fazoviy modellash va GIS texnologiyalaridan foydalangan holda, turli geografik muhitlarning rivojlanish tendensiyalari aniqlash va amaliy strategiyalar ishlab chiqish) bilan chambarchas bog‘liq holda o‘zlashtiriladi. Mazkur yondashuvlar tabiiy-geografik (relyef, geologik tuzilmalar, gidrogeografiya), ijtimoiy-iqtisodiy va ekologik omillarning o‘zaro ta’sirini kompleks konstruktiv geografik tahlil qilish imkonini beradi. Xalqaro standartlarga muvofiqlik – Konstruktiv geografiya fan dasturi geografik (tabiiy, iqtisodiy va ijtimoiy) ma’lumotlarni yig‘ish, qayta ishlash,				

tahlil qilish va xulosalar ishlab chiqish bo'yicha xalqaro miqyosda tan olingan ilmiy metodologiyalarga asoslanadi. Bunda dala-o'quv amaliyoti va statistik ma'lumotlarni kuzatish, Geografik Axborot Tizimlari (GIS) dasturlari, masofaviy zondlash ma'lumotlari, raqamli kartografiya kabi zamonaviy texnologiyalardan foydalanishga urg'u beriladi. Dastur geografik ma'lumotlar bilan ishlashning global tendensiyalari va eng so'nggi ilmiy yutuqlarni inobatga oladi.

Tanqidiy fikrlash va tahlil ko'nikmalarini rivojlantirish – Talabalar geografik ma'lumotlar va resurslar (tabiiy va iqtisodiy va ijtimoiy resurslar, masofaviy zondlash tasvirlari, tarixiy xaritalar, statistik ma'lumotlar) asosida ilmiy muammolarni aniqlash, ularni tahlil qilish uchun tegishli ilmiy metodlarini tanlash, olingan natijalarni tanqidiy baholash va ishonchli dalillarga asoslangan ilmiy xulosalar shakllantirish ko'nikmalarini egallaydilar. Bu jarayon hududning tabiiy jarayonlari, atrof-muhit o'zgarishlari va inson faoliyatining o'zaro aloqalarini chuqur tushunishga yordam beradi.

II. ASOSIY NAZARIY QISM (MA'RUZA MASHG'ULOTLARI)

II.I. Fan tarkibiga quyidagi mavzular kiradi:

1-mavzu: Kirish. Kursning asosiy maqsad va vazifalari. Geografik fanlarda konstruktiv geografiyaning o'rni va ahamiyati.

Kursning asosiy maqsad va vazifalari. Konstruktiv geografiyaning asosiy tamoyillari va yo'nalishlari. Geografik fanlarda konstruktiv geografiyaning o'rni va ahamiyati.

2-mavzu: Zamonaviy geografiya tarkibida konstruktiv yo'nalishning rivojlanishi, muammolari va istiqbollari.

Zamonaviy geografiya tarkibida konstruktiv yo'nalishning rivojlanishi. Konstruktiv geografik muammolar. Konstruktiv geografiyaning tabiat va jamiyat rivojlanishiga qo'shgan hissasi. Konstruktiv geografiyaning istiqbol yo'nalishlari.

3-mavzu: Geografiya fanida konstruktiv yo'nalish rivojlanishining shart-sharoitlari va omillari.

Fan-texnika taraqqiyoti va innovatsiyalar, raqamli texnologiyalar va sun'iy intellektning ta'siri, atrof-muhit va tabiiy resurslardan foydalanish muammolari, ekologik muammolar va ularni hal qilish zarurati, ijtimoiy-iqtisodiy omillar (demografik o'zgarishlar, urbanizatsiya), siyosiy omillar (davlat siyosati, xalqaro hamkorlik), tabiiy-geografik omillar (iqlim o'zgarishi, tabiiy resurslar), ilmiy va ta'lim omillari (geografik tadqiqotlar, universitetlar va ilmiy markazlarning roli), hududiy rejalashtirish va landshaftni boshqarish, ekologik monitoring va barqaror rivojlanish, infratuzilma loyihalari.

4-mavzu: Amaliy konstruktiv maqsadlar uchun geografiya fanining xulosalari va ilmiy natijalarini qo'llashga talabning ortishi va chuqurlashuvi

Amaliy konstruktiv maqsadlar, Geografik xulosalar, Ilmiy natijalar, Geografik modellash, Hududiy rivojlanish, Tabiiy resurslar boshqaruvi,

ekologik barqarorlik, Iqlim o'zgarishlari, Shaharsozlik va urbanizatsiya, Geoinformatika.

5-mavzu: Konstruktiv geografiyaning nazariy va metodologik asoslari, tadqiqot usullari

Konstruktiv geografiya, hududiy rejalashtirish, barqaror rivojlanish, ekologik muammolar, ijtimoiy-iqtisodiy geografiya, landshaft tahlili, geografik muhit, hududiy tizimlar, geografik zonallik, kartografik usul, matematik modellashtirish, geoinformatsion tizimlar (GIS), ekspert baholash, ekologik monitoring, hududiy tahlil, statistik usullar, kosmik tasvirlardan foydalanish, masofaviy zondlash.

6-mavzu: Tabiiy va iqtisodiy geografiyada konstruktiv yo'nalish rivojlanishini o'ziga xos xususiyatlari

Tabiiy geografiyada konstruktiv yo'nalish (Tabiiy resurslardan oqilona foydalanish, landshaftlarni rejalashtirish va tiklash, iqlim o'zgarishlariga moslashish strategiyalari). Iqtisodiy geografiyada konstruktiv yo'nalish (Hududiy rejalashtirish va urbanizatsiya, transport va infratuzilma tarmoqlarini rivojlantirish, iqtisodiy-geografik prognozlash). Zamonaviy tendensiyalar va innovatsiyalar (Raqamli texnologiyalar va geografik axborot tizimlari (GIS), barqaror rivojlanish tamoyillarining qo'llanilishi, sun'iy intellekt va katta ma'lumotlar (Big Data) geografik tahlilda).

7-mavzu: Turli miqyosdagi global va mahalliy geoeologik muammolarning keskinlashuvi va ularni hal qilishning geografik jihatlar

Global va mintaqaviy ekologik muammolar. "Global ekologik muammolar" tushunchasi. Global ekologik muammolar jahon xo'jaligi rivojlanishining mahsuli sifatida. Global ekologik tahdidlarni zamonaviy baholash. «Global ekologik inqiroz» va «global ekologik halokat» tushunchalari. «Tabiiy resurslardan ratsional va noratsional foydalanish» tushunchalari. Issiqxona effekti gipotezasining mohiyati va zamonaviy baholari. Global isish mexanizmi haqidagi zamonaviy g'oyalar. Faktorlar. Yerning issiqlik balansining o'zgarishi. Global isishning antropogen omili va uni baholash. Iqtisodiyot tarmoqlari - issiqxona gazlari emitentlari. Jahon xaritasida issiqxona gazlarining eng muhim emissiyalari. Rossiya issiqxona gazlarini chiqaradigan mamlakatlardan biri. Kioto protokoli va uning samaradorligi. Ozon qatlami muammosining mohiyati va zamonaviy baholari. Ozon qatlami va ozon teshiklarini yo'q qilish. Atmosferadagi ozon molekulalarini yo'q qilish mexanizmi. Ozon qatlamini yo'q qilish bilan bog'liq tahdidlar. Ozon muammosi bo'yicha xalqaro shartnomalar va ularning samaradorligi. Ozon qatlami muammosini zamonaviy baholash. Biologik xilma-xillik muammosining tabiati va zamonaviy baholari. Biologik xilma-xillik Yer umumiy gomeostazining asosiy tamoyillaridan biri sifatida. Qulaylik sayyoramizning biologik xilma-xilligi biogeosferaning beqarorlashuviga tahdid sifatida. Jahon xaritasida biologik xilma-xillikni kamaytirishning ekologik-geografik tahlili va uning oqibatlari. Hududiy

ierarxiyaning turli darajalarida tabiiy ekotizimlarning degradatsiyasi oqibatlari ta'sirini baholash.

8-mavzu: Konstruktiv geografiya va geografik tadqiqotlarning maqsadli yo'naltirilishi va ularning xududiyligi

Konstruktiv geografiya, geografik tadqiqotlar, maqsadli yo'naltirilish, hududiy komplekslar, tabiiy resurslar, ijtimoiy-iqtisodiy xususiyatlar, geosiyosiy tahlil, geoiqtisodiy tahlil, hududiy rivojlanish.

9-mavzu: Konstruktiv geografiya va O'zbekistonda vujudga kelgan iqtisodiy va ijtimoiy muammolarning yechish yo'llari

Konstruktiv geografiya asoslari. O'zbekistondagi iqtisodiy geografik muammolar. O'zbekistondagi ijtimoiy geografik muammolar. Geografik yondashuvlar va muammolarni yechish yo'llari.

10-mavzu: Iqtisodiy taraqqiyot va tabiiy resurslardan foydalanishda bo'lib o'tgan o'zgarishlar

O'zbekiston Respublikasida iqtisodiy taraqqiyot bosqichlari. Tabiiy resurslar va ulardan foydalanishdagi bosqichlar. Muammolar va yechimlar.

11-mavzu: Shamol energiyasidan foydalanish bilan aloqador muammolar. Qalqish energiyasi va uning hosil bo'lishiga xos zonal xususiyatlar.

Shamol energiyasidan foydalanishning afzalliklari va dolzarb muammolari. Qalqish energiyasi tushunchasi va uning fizik asoslari. Shamol energiyasining hosil bo'lishida zonal xususiyatlar. Shamol va qalqish energiyasini amaliyotda qo'llashning istiqbollari va yechimlar.

12-mavzu: Chuchuk suv zahirasi va uni aholi jon boshiga to'g'ri keluvchi ko'rsatkichi bo'yicha jahon mamlakatlarini bir-biridan keskin farq qilishi.

Jahon mamlakatlarida chuchuk suv zaxiralari va aholi jon boshiga suv miqdorini tahlil qilish: empirik asos. Chuchuk suv resurslari va aholi jon boshiga suv taqsimoti: mintaqaviy va global solishtirma tahlil. Iqlim o'zgarishi, chuchuk suv zaxiralari va aholi jon boshiga suv miqdori o'rtasidagi aloqa.

13-mavzu: Dunyoning asosiy neft va gaz qazib chiqaruvchi mamlakatlari va ularning iqtisodiy-siyosiy mavqelari.

Neft va gazning global iqtisodiyotdagi roli va dunyoning asosiy neft va gaz ishlab chiqaruvchi mamlakatlari. Neft va gaz ishlab chiqaruvchi mamlakatlarning iqtisodiy siyosiy mavqelari. Neft va gaz bozorlarining kelajakdagi o'zgarishlari.

14-mavzu: Tabiiy resurslarni iqtisodiy baholashning metodologik asoslari

Tabiiy resurslarni iqtisodiy baholashning asosiy usullari va metodlari. Tabiiy resurslarni iqtisodiy baholash orqali barqarorlikni ta'minlash. Tabiiy resurslarni iqtisodiy bahosini aniqlashda qo'llaniladigan metodlar.

15-mavzu: Bozor iqtisodiyoti sharoitida konstruktiv geografiya va uning istiqbollari

Bozor iqtisodiyoti sharoitida Konstruktiv geografiyaning ahamiyati. Konstruktiv geografiyaning amaliy qo'llanilishi va bozor iqtisodiyoti. Konstruktiv geografiyaning istiqbollari va yangi yo'nalishlar.

III. AMALIY MASHG'ULOTLARI BO'YICHA KO'RSATMA VA TAVSIYALAR

Amaliy mashg'ulotlarning taxminiy tavsia etiladigan mavzulari:

1-mavzu: Kirish. Kursning asosiy maqsad va vazifalari. Geografik fanlarda konstruktiv geografiyaning o'rni va ahamiyati

2-mavzu: Zamonaviy geografiya tarkibida konstruktiv yo'nalishning rivojlanishi, muammolari va istiqbollari.

3-mavzu: Geografiya fanida konstruktiv yo'nalish rivojlanishining shart-sharoitlari va omillari.

4-mavzu: Amaliy konstruktiv maqsadlar uchun geografiya fanining xulosalari va ilmiy natijalarini qo'llashga talabning ortishi va chuqurlashuvi

5-mavzu: Konstruktiv geografiyaning nazariy va metodologik asoslari, tadqiqot usullari

6-mavzu: Tabiiy va iqtisodiy geografiyada konstruktiv yo'nalish rivojlanishini o'ziga xos xususiyatlari

7-mavzu: Turli miqyosdagi global va mahalliy geoeologik muammolarning keskinlashuvi va ularni hal qilishning geografik jihatlari

8-mavzu: Konstruktiv geografiya va geografik tadqiqotlarning maqsadli yo'naltirilishi va ularning xududiyligi

9-mavzu: Konstruktiv geografiya va O'zbekistonda vujudga kelgan iqtisodiy va ijtimoiy muammolarning yechish yo'llari

10-mavzu: Iqtisodiy taraqqiyot va tabiiy resurslardan foydalanishda bo'lib o'tgan o'zgarishlar

11-mavzu: Shamol energiyasidan foydalanish bilan aloqador muammolar. Qalqish energiyasi va uning hosil bo'lishiga xos zonal hususiyatlar.

12-mavzu: Chuchuk suv zahirasi va uni aholi jon boshiga to'g'ri keluvchi ko'rsatkichi bo'yicha jahon mamlakatlarini bir-biridan keskin farq qilishi

13-mavzu: Dunyoning asosiy neft va gaz qazib chiqaruvchi mamlakatlari va ularning iqtisodiy-siyosiy mavqelari.

14-mavzu: Tabiiy resurslarni iqtisodiy baholashning metodologik asoslari

15-mavzu: Bozor iqtisodiyoti sharoitida konstruktiv geografiya va uning istiqbollari.

Amaliy mashg'ulotlar multimedia qurilmalari bilan jihozlangan auditoriyada bir akademik guruhga bir professor-o'qituvchi tomonidan o'tkazilishi zarur. Mashg'ulotlar faol va interfaktiv usullar yordamida o'tilishi, mos ravishda munosib pedagogik va axborot texnologiyalar qo'llanilishi maqsadga muvofiq.

IV. MUSTAQIL TA'LIM VA MUSTAQIL ISHLAR

Talaba mustaqil ta 'limni tayyorlashda muayyan fanning xususiyatlari hisobga olgan holda quyidagi shakllardan foydalanish tavsiya etiladi.

- esse dolzarb mavzu bo 'yicha shaxsiy fikrini tanqid, publitsistik va boshqa janrlarda yozma bayon qilish;
 - dokladlar tayyorlash;
 - xaritalar chizish;
 - bukletlar tayyorlash;
 - kurs ishi yozish;
 - konspekt yozish;
 - glossariy tuzish;
 - individual va guruhiiy o 'quv loyihasi;
 - keys-topshiriqlarini bajarish;
 - mavzuli portfoliolar tuzish;
 - axborot-tahliliy materiallar bilan ishlash;
 - manbaalar bilan ishlash;
 - infografika tuzish;
 - chizma-tasviriiy modellar (intellekt-kart, freym, mantiqiy graf va h.k.) yaratish;
 - multimediali taqdimotlar yaratish;
 - darslarning metodik ishlanmalarini tayyorlash;
 - darsdan tashqari mashg 'ulotlar ishlanmalarini tayyorlash;
- ta 'lim yo 'nalishi(mutaxassislik)ning xususiyatidan kelib chiqqan holda mustaqil ishlarning boshqa turlaridan foydalanish mumkin.

Mustaqil ta 'lim uchun tavsiya etiladigan mavzular:

1. Kirish. Kursning asosiy maqsad va vazifalari. Geografik fanlarda konstruktiv geografiyaning o 'rni va ahamiyati
2. Zamonaviy geografiya tarkibida konstruktiv yo 'nalishning rivojlanishi, muammolari va istiqbollari.
3. Geografiya fanida konstruktiv yo 'nalish rivojlanishining shart-sharoitlari va omillari.
4. Amaliy konstruktiv maqsadlar uchun geografiya fanining xulosalari va ilmiy natijalarini qo 'llashga talabning ortishi va chuqurlashuvi
5. Konstruktiv geografiyaning nazariy va metodologik asoslari.
6. Konstruktiv geografiyaning tadqiqot usullari
7. Tabiiy va iqtisodiy geografiyada konstruktiv yo 'nalish rivojlanishini o 'ziga xos xususiyatlari
8. Turli miqyosdagi global va mahalliy geoekologik muammolarning keskinlashuvi va ularni hal qilishning geografik jihatlari
9. Konstruktiv geografiya va geografik tadqiqotlarning maqsadli yo 'naltirilishi va ularning xududiyiligi
10. Konstruktiv geografiya va O 'zbekistonda vujudga kelgan iqtisodiy va ijtimoiy muammolarning yechish yo 'llari
11. Iqtisodiy taraqqiyot va tabiiy resurslardan foydalanishda bo 'lib o 'tgan o 'zgarishlar

	12. Shamol energiyasidan foydalanish bilan aloqador muammolar. 13. Qalqish energiyasi va uning hosil bo'lishiga xos zonal xususiyatlar. 14. Chuchuk suv zahirasi va uni aholi jon boshiga to'g'ri keluvchi ko'rsatkichi bo'yicha jahon mamlakatlarini bir-biridan keskin farq qilishi 15. Dunyoning asosiy neft va gaz qazib chiqaruvchi mamlakatlari va ularning iqtisodiy-siyosiy mavqelari. 16. Tabiiy resurslarni iqtisodiy baholashning metodologik asoslari. 17. Bozor iqtisodiyoti sharoitida konstruktiv geografiya va uning istiqbollari
3.	V. TA'LIM NATIJALARI (SHAKLLANADIGAN KOMPETENSIYALAR) Magistr bilish kerak: Konstruktiv geografiyaning paydo bo'lishi, geografik fanlar tizimida tutgan o'rni va amaliy ahamiyati, asosiy tushuncha va qonuniyatlari to'g'risidagi bilimlarga ega bo'lishlari kerak; <i>tasavvurga ega bo'lishi (bilim);</i> Geografik savodxonlik, konstruktiv geografiya bo'yicha ilmiy manbalar bilan ishlash qoidalarini o'zlashtirish, tabiiy, iqtisodiy, ijtimoiy masalalar bilan ishlash <i>bilishi va ulardan foydalana olishi; (ko'nikma).</i> Konstruktiv geografik imkoniyatlaridan kasbiy faoliyatda geoma'lumotlarni yig'ish, statistik qayta ishlash, foydalana olish, geografik masalalarni hal etishda raqamli texnologiyalar bilan ishlash <i>ko'nikmalariga ega bo'lishi kerak (malaka)</i>
	VI. MAVZU YUZASIDAN SAVOLLAR: 1. Konstruktiv geografiyada ekologik monitoring qanday rol o'ynaydi? 2. Barqaror rivojlanish konsepsiyasining konstruktiv geografiya bilan bog'liqligi qanday namoyon bo'ladi? 3. Ekologik muammolarni hal etishda konstruktiv geografik yondashuv qanday yordam beradi? 4. Qayta tiklanadigan energiya manbalaridan foydalanish konstruktiv geografiyada qanday ahamiyatga ega? 5. Hududiy rejalashtirishda konstruktiv geografik tahlil qanday qo'llaniladi? 6. Landshaftni boshqarishda konstruktiv geografiyaning o'rni qanday? 7. Infratuzilma loyihalarida geografik ma'lumotlar tizimlari (GIS) qanday qo'llaniladi? 8. Katta shaharlarning infratuzilma rivojlanishida konstruktiv geografiya qanday muhim ahamiyat kasb etadi? 9. Sun'iy intellekt geografik tahlil jarayonlariga qanday ta'sir ko'rsatadi? 10. Raqamli kartografiya konstruktiv geografiyada qanday qo'llaniladi? 11. Katta ma'lumotlar (Big Data) konstruktiv geografiyada qanday foydalaniladi? 12. Dron va sun'iy yo'ldosh tasvirlaridan konstruktiv geografiyada qanday foydalaniladi? 13. Konstruktiv geografiya rivojiga hissa qo'shgan mashhur geograf olimlarni sanab bering.

	14. Gro Harlem Brundtlandning konstruktiv geografiya va barqaror rivojlanish sohasidagi ishlari nimalardan iborat? 15. Ian McHargning geografik rejalashtirish bo'yicha ishlari qanday ahamiyatga ega? 16. Tabiiy resurslardan samarali foydalanish bo'yicha ilmiy tadqiqotlar qanday olib boriladi?
4.	VI. TA'LIM TEXNOLOGIYALARI VA METODLARI: • ma'ruzalar; • interfaol keys-stadilar; • amaliy mashg'ulotlar (mantiqiy fikrlash, tezkor savol-javoblar); • guruhlarda ishlash; • taqdimotlarni qilish; • individual loyihalar; jamoa bo'lib ishlash va ximoya qilish uchun loyihalar.
5.	VIII. KREDITLARNI OLISH UCHUN TALABLAR: Fanga oid nazariy va amaliy tushunchalarni to'la o'zlashtirish, tahlil natijalarini to'g'ri aks ettira olish, o'rganilayotgan jarayonlar haqida mustaqil mushohada yuritish, ijod qilish va joriy, oraliq nazorat shakllarida berilgan vazifa va topshiriqlarni bajarish, yakuniy nazorat bo'yicha yozma ishni topshirish.
6.	ASOSIY ADABIYOTLAR: 1. Nigmatov A.N. Zamonaviy konstruktiv geografiya fani va ta'limi (Sirdaryo viloyati misolida). O'quv metodik tavsiyanoma. Guliston, Navro'z nashryoti. 2021. 97 b. 2. Rafiqov B.A. Konstruktiv geografiya. O'zRFA Seysmologiya instituti. Monografiya. 2016. 3. Rafiqov A., Vaxobov X., Qayumov A., Azimov Sh. Amaliy geografiya. "Sharq" T. 2004 y-160 b. 4. Малхазова С.М. Медико-географический анализ территорий: картографирование, оценка, прогноз. - М.: Научный мир, 2001. 240 с. 5. Изард У. Методы регионального анализа. Введение в науку о регионах. М. "Прогресс", 1996. 231с QO'SHIMCHA ADABIYOTLAR: 6. O'zbekiston Respublikasini yanada rivojlantirish bo'yicha Harakatlar strategiyasi to'g'risida. O'zbekiston Respublikasi qonun hujjatlari to'plami, 2017 y., 6-son, 70-modda. 7. Mirziyoyev SH.M. Tanqidiy tahlil, qat'iy tartib-intizom va shaxsiy javobgarlik har bir rahbar faoliyatining kundalik qoidasi bo'lishi kerak. O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2016 yil yakunlari va 2017 yil istiqbollari ga bag'ishlangan majlisidagi O'zbekiston Respublikasi Prezidentining nutqi // Xalq so'zi gazetasi 2017yil 16 yanvar, № 11. 8. Mirziyoyev SH.M. Erkin va farovon, demokratik O'zbekiston davlatini birgalikda barpo etamiz. -T.:O'zbekiston, 2017.

	9. Vahobov H. Rafiqov A. O‘zbekiston tabiatini muhofaza qilish. T. “O‘qituvchi”, 2004. 10. Малхазова С.М., Тикунов В.С. Медико-географический подход к оценке кризисных экологических ситуаций. География: (Программа Университеты России): - М.: Изд-во МГУ, 1993. -С. 171-181. 11. Колесникова Н.А. Финансовый и имущественный потенциал региона: опыт регионального менеджмента. М. “Финансы и статистика”, 2000. Elektron axborot manbalari: 12. https://www.geogr.msu.ru/education/vo/prog_distc/programs_3xx/bak_G/m_G_gmh_dv_Ecologicheskie_problemy_mirovogo_hozyaistva_new_2023.pdf 13. www.demoscope.ru. 14. www.undp.org/popin/popin.html www.stat.uz
7.	Qo‘qon davlat universiteti tomonidan ishlab chiqilgan va universitet Kengashining 2025-yil “____” _____dagi ____-sonli qarori bilan tasdiqlangan.
8.	FAN/MODUL UCHUN MA’SULAR: X.O.Abdinazarova - QDU “Geografiya va iqtisodiyot” kafedrası dotsenti, g.f.f.d. (PhD)
9.	TAQRIZCHILAR: O.Tobirov - QDU “Geografiya va iqtisodiyot” kafedrası mudiri, g.f.f.d. (PhD)

Kafedra mudiri

O.Tobirov

Fakultet dekani

V.Xo‘jayev